

కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥ అథ ద్వితీయ కాణ్డే పంచమః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ విశ్వరూపో వై త్వాష్ట్రః పురోహితో దేవానామాసీధ్వస్త్రియోఽసురాణాం
తస్య త్రీణి శీర్షాణ్యసన్ధోమపానగ్ం సురాపానమన్నాదనగ్ం స ప్రత్యక్షం దేవేభ్యో
భాగమవదత్పరోక్షమసురేభ్యః సర్వస్మై వై ప్రత్యక్షం భాగం వదన్తి యస్మా ఏవ
పరోక్షం వదన్తి తస్య భాగ ఉదితస్తస్మాదిన్ద్రోఽబిభేదీదృజ్వై రాష్ట్రం వి పర్యావర్తయతీతి
తస్య వజ్రమాదాయ శీర్షాణ్యచ్ఛినద్యథోమపాన- [1] మాసీధ్వ
కపిశ్చలోఽభవద్యథుసరాపానగ్ం స కల విజ్కో యదన్నాదనగ్ం స తిత్తిరిస్తస్యాఽశ్చలినా
బ్రహ్మహత్యాముపాఽగృహ్ణతాగ్ం సంవథ్సరమబిభస్తం భూతాన్యభ్యక్రోశన్బ్రహ్మహన్నితి
స పృథివీముపాఽసీదదస్యై బ్రహ్మహత్యాయై తృతీయం ప్రతి గృహ్ణతీతి సాఽబ్రవీద్వరం
వృణై ఖాతాత్పరాభవిష్యన్తీ మస్యే తతో మా పరా భూవమితి పురా తే [2]
సంవథ్సరాదపి రోహదిత్యబ్రవీత్తస్మాత్పురా సంవథ్సరాత్పృథివ్యై ఖాతమపి రోహతి
వారేవృతగ్ం హ్యస్యై తృతీయం బ్రహ్మహత్యాయై
ప్రత్యగృహ్ణత్తథ్స్వకృతమిరిణమభవత్తస్మాదాహితాగ్నిః శ్రద్ధాదేవః స్వకృత ఇరిణే నాఽవ
స్యేదృబ్రహ్మహత్యాయై హ్యేష వర్ణః స వనస్పతీనుపాఽసీదదస్యై బ్రహ్మహత్యాయై
తృతీయం ప్రతి గృహ్ణతీతి తేఽబ్రువన్వరం వృణామహై వృక్ణాత్- [3] పరాభవిష్యన్తో
మన్యామహే తతో మా పరా భూమేత్యావ్రశ్చనాద్వో భూయాగ్ంస
ఉత్తిష్టానిత్యబ్రవీత్తస్మాదావ్రశ్చనాద్వృక్షాణాం భూయాగ్ంస ఉత్తిష్ఠన్తి వారేవృతగ్ం
హ్యేషాం తృతీయం బ్రహ్మహత్యాయై ప్రత్యగృహ్ణన్థ స నిర్యాసోఽభవత్తస్మాన్నిర్యాసస్య
నాఽఽశ్యం బ్రహ్మహత్యాయై హ్యేష వర్ణోఽథో ఖలు య ఏవ లోహితో యో
వాఽఽవ్రశ్చనాన్నిర్యేషతి తస్య నాఽఽశ్యం [4] కామమన్యస్య స
స్త్రీషగ్ంసాదముపాఽసీదదస్యై బ్రహ్మహత్యాయై తృతీయం ప్రతి గృహ్ణతీతి తా

అ॒బ్రు॒వ॒న్వ॒రం॑ వృ॒ణా॒మ॒హా॑ బు॒త్వి॒యాత్ప్ర॒జాం॑ వి॒న్దా॒మ॒హై కా॒మ॒మా వి॒జని॒తోః సం
భ॒వా॒మేతి॑ తస్మా॒ద్భ॒త్వియా॒ధ్ని॒యః॑ ప్ర॒జాం॑ వి॒న్దన్తే॑ కా॒మ॒మా వి॒జని॒తోః సం భ॒వన్తి
వా॒రే॒వృ॒తగ్గ్ హ్యసాం॑ తృ॒తీ॒యం బ్ర॒హ్మ॒హత్యా॒యై ప్ర॒త్యగృ॒హ్ణాన్థా॒న మ॒ల॒వద్వా॒సా
అభ॒వత్త॒స్మాన్మ॒ల॒వద్వా॒ససా॑ న సం వదేత [5] న సహాక॒సీత॑ నాక॒స్యా
అన్న॒మ॒ద్యాదృ॒హ్మ॒హత్యా॒యై హ్యేషా॑ వర్ణం ప్రతి॒ముచ్యాక॒స్తేకథో॑ ఖల్వాహురభ్య॒జ్జనం॑
వా॒వ స్త్రి॒యా అన్న॒మభ్య॒జ్జన॒మే॒వ న ప్రతి॒గృహ్యం॑ కా॒మ॒మన్య॒దితి॑ యాం
మ॒ల॒వద్వా॒ససగ్ం సం భ॒వన్తి॑ యస్తతో జాయతే సోక॒భిశస్తో॑ యామ॒రణ్యే॑ తస్యై స్తేనో
యాం పరాచీం తస్యై హ్రీత॒ముఖ్యపగల్భో॑ యా స్నాతి తస్యా అపు॒న మారు॒కో యా [6]
కభ్యజ్జే తస్యై దుశ్చ॒ర్మా యా ప్ర॒లిఖతే॑ తస్యై ఖ॒లతి॒రప॒మారీ॑ యాక॒కజ్జే తస్యై
కాణో॑ యా దతో ధా॒వతే॑ తస్యై శ్యా॒వదన్ యా న॒ఖాని॑ నికృ॒న్తతే॑ తస్యై కు॒నఖీ॑ యా
కృ॒ణత్తి తస్యై క్షీ॒బో యా ర॒జ్జగ్ం॑ సృ॒జతి తస్యా॑ ఉ॒ద్భన్ధ॒కో యా ప॒ర్ణేన॑ పి॒బతి తస్యా
ఉ॒న్మాదు॒కో యా ఖర్వే॒ణ పి॒బతి తస్యై ఖర్వ॒స్తిస్తో రాత్రీ॒ర్వృతం॑ చరేద॒జ్జలి॒నా వా
పి॒బేద॒ఖర్వే॒ణ వా పాత్రే॒ణ ప్ర॒జాయై గోపీ॒థాయ॑||[7]

యథ్సోమపానం తే వృక్లాత్తస్య నాశ్శం వదేత మారుకో యాఖర్వేణ వా త్రీణి చ||2.5.1||

త్వష్టా హ॒తపు॒త్రో వీ॒న్దగ్ం॑ సోమ॒మాక॒హర॒త్తస్మిన్నిన్ద్ర॑ ఉ॒పహ॒వమై॒చ్ఛత
తన్వోక॒పాహ్వా॒యత పు॒త్రం మే॒కవధీ॒రితి॑ స య॒జ్ఞవే॒శసం॑ కృ॒త్వా ప్రా॒సహా
సోమ॒మపి॒బత్త॒స్య యద॒త్యశి॒ష్యత తత్త్వష్టాక॒హవనీ॒యము॒ప
ప్రా॒కవర్త॒యధ్నా॒వహే॒న్ద్రశత్రు॒ర్వర్ధ॒స్వేతి॑ యద॒వర్త॒యత్తద్వృ॒త్రస్య॑ వృ॒త్రత్వం
యద॒బ్రవీ॒థ్నా॒వహే॒న్ద్రశత్రు॒ర్వర్ధ॒స్వేతి॑ తస్మాద॒స్యే- [8] న్ద్రః శత్రు॒రభ॒వథ్స సం
భ॒వన్నగ్ని॒షోమా॒వభి॑ సమ॒భవథ్స॑ ఇ॒షుమా॒త్రమి॒షుమా॒త్రం విష్వ॒జ్జవర్ధ॒త స
ఇ॒మాలో॒కాన॑వృ॒ణోద్యది॒మాలో॒కాన॑వృ॒ణోత్తద్వృ॒త్రస్య॑ వృ॒త్రత్వం తస్మాది॒న్ద్రోక॑భే॒థస్స
ప్ర॒జాపతి॑ము॒పాక॒థావచ్ఛత్రు॒ర్మేక॒జనీ॒తి తస్మై॑ వ॒జ్రగ్ం॑ సి॒క్త్వా ప్రా॒కయ॑చ్ఛదేతేన జహీతి

తే॒నా॒భ్యా॒యత॑ తా॒వ॒బ్రూ॒తా॒మగ్నీ॒షో॒మౌ మా [9] ప్ర హో॒రా॒వ॒మ॒న్తః స్వ ఇతి॑ మ॒మ వై
 యు॒వగ్గ్ స్థ ఇత్య॑బ్ర॒వీ॒న్మామ॒భ్యేత॒మితి॑ తౌ భా॒గధే॑య॒మైచ్ఛే॒తాం
 తా॒భ్యామే॒తమగ్నీ॒షోమీ॒యమే॒కాదశ॑కపాలం పూ॒ర్ణమా॒సే ప్రా॒యచ్ఛ॒త్తావ॒బ్రూతా॒మభి
 సంద॑ష్టౌ వై సో॒వ్ న శక్ను॑వ ఐ॒తుమితి॑ స ఇన్త్ర ఆ॒త్మనః॑
 శీత॑రూ॒రావ॒జన॑యత్తచ్చీ॒తరూ॒రయో॒ర్జన్మ॑ య ఏ॒వగ్గ్ శీత॑రూ॒రయో॒ర్జన్మ॑ వేద [10]
 వై॒నగ్గ్ శీత॑రూ॒రా హ॒తస్తా॒భ్యామే॒నమ॒భ్యన॑యత్తస్మా॒జ్జఙ్గాభ్య॑మానాదగ్నీ॒షో॒మౌ
 నిర॑క్రా॒మతాం॑ ప్రా॒ణాపా॒నౌ వా ఏ॒నం తద॑జహితాం ప్రా॒ణో వై దక్షో॑పా॒నః
 క్రతు॑స్తస్మా॒జ్జఙ్గాభ్య॑మానో బ్రూ॒యాన్మయి॑ దక్షక్ర॒తూ ఇతి॑ ప్రా॒ణాపా॒నాపే॒వాత్మన॑ధత్తే
 సర్వ॑మా॒యురే॒తి స దే॒వతా॑ వృ॒త్రాన్ని॒ర్హూ॒య వార్త॑ఘ్నుగ్గ్ హ॒విః పూ॒ర్ణమా॒సే
 నిర॑వపద్ధ్నున్తి వా ఏ॒నం పూ॒ర్ణమా॒స ఆ- [11] క॒మావా॒స్యా॒యాం ప్యా॒యయన్తి॑
 తస్మా॒ద్వార్త॑ఘ్ను పూ॒ర్ణమా॒సేక॒నూచ్యే॒తే వృ॒ధన్వ॑తీ అ॒మావా॒స్యా॒యాం తథ॑న్గ్ సా॒ప్త్య
 వార్త॑ఘ్నుగ్గ్ హ॒విర్వ॒జ్రమా॒దాయ॑ పునర॒భ్యా॒యత తే అ॒బ్రూతాం॑ ద్యా॒వాపృ॒థివీ॑ మా ప్ర
 హో॒రావ॒యోర్వై శ్రిత॑ ఇతి॑ తే అ॒బ్రూతాం॑ వరం వృ॒ణావ॒హై
 నక్ష॑త్రవిహితాకహమసానీత్యసావబ్రవీచ్ఛిత్రవిహితాకహమితీయం
 తస్మా॒న్నక్ష॑త్రవిహితాకసౌ చిత్రవిహితేకయం య ఏ॒వం ద్యా॒వాపృ॒థివ్యో- [12] ర్వరం
 వేదై॒నం వరో॑ గచ్ఛతి స ఆ॒భ్యామే॒వ ప్ర॒సూత॑ ఇన్త్ర వృ॒త్రమ॑హస్తే దే॒వా వృ॒త్రగ్గ్
 హ॒త్యాగ్నీ॒షోమా॒వబ్రు॑వన్ హ॒వ్యం నో వహ॑తమితి తా॒వ॒బ్రూతా॒మప॑తేజసౌ వై త్యో వృ॒త్రే
 వై త్యో॒యాస్తే॒జ ఇతి॑ తేకబ్రువన్కు ఇదమచ్ఛేతీతి గౌరిత్యబ్రువన్గోర్వావ సర్వస్య
 మిత్రమితి సాకబ్రవీ- [13] త్వరం వృణై మయ్యేవ సతోభయేన భునజాద్వా ఇతి
 తద్గోరాకహరత్తస్మాద్గవి సతోభయేన భుజ్జత ఏతద్వా అగ్నేస్తేజో
 యద్ధృతమేతథ్సమస్య యత్పయో య ఏ॒వమగ్నీ॒షోమ॒యాస్తే॒జో వేద తే॒జస్వే॒వ
 భ॒వతి బ్ర॒హ్మ॒వాది॒నో వదన్తి॑ కిందే॒వత్యం॑ పౌర్ణ॒మాస॑మితి ప్రా॒జాప॑త్యమితి
 బ్రూ॒యాత్తేనే॑న్త్రం జ్యేష్ఠం పుత్రం నిర॒వాసా॑-య॒యది॒తి తస్మా॒జ్జ్యేష్ఠం॑ పుత్రం ధనే॑న

నిరవసాయయన్తి||[14]

అస్య మా వేదా ద్యావాపృథివ్యోరబ్రవీదితి తస్మాచ్ఛత్వారి చ||2.5.2||

ఇన్ద్రం పుత్రం జఘ్నువాగ్ంసం మృధోఽభి ప్రావేపంత స ఏతం వైమృధం
పూర్ణమాసేఽనునిర్వాప్యమపశ్యత్తం నిరవపత్తేన వై స మృధోఽపాఽహత యద్వైమృధః
పూర్ణమాసేఽనునిర్వాప్యో భవతి మృధ ఏవ తేన యజమానోఽప హత ఇన్ద్రో వుత్రగ్ం
హత్వా దేవతాభిశ్చేన్ద్రియేణ చ వ్యార్థత స
ఏతమాగ్నీయమష్టాకపాలమమావాస్యాయామపశ్యదైన్ద్రం దధి [15] తం నిరవపత్తేన వై
స దేవతాశ్చేన్ద్రియం చావారున్ధ యదాగ్నీయాఽష్టాకపాలోఽమావాస్యాయాం భవత్యైన్ద్రం
దధి దేవతాశ్చైవ తేనేన్ద్రియం చ యజమానోఽప రున్ధ ఇన్ద్రస్య పుత్రం జఘ్నుష
ఇన్ద్రియం వీర్యం పృథివీమను వ్యార్థత్తదోషధయో వీరుధోఽభవన్ధ స
ప్రజాపతిముపాఽధావద్వృత్రం మే జఘ్నుష ఇన్ద్రియం వీర్యం [16] పృథివీమను
వ్యార్థత్తదోషధయో వీరుధోఽభావన్నితి స ప్రజాపతిః పశూనబ్రవీదేతదస్మై సం
నయతేతి తత్ప్రశవ ఓషధీభ్యోఽధ్యాత్మన్ధ సమనయన్తత్ప్రత్యదుహన్
యథ్సమనయన్తథ్సం నాయ్యస్య సాన్నాయ్యత్వం యత్ప్రత్యదుహన్తత్ప్రతిధుషః
ప్రతిధుక్త్వగ్ం సమనైషుః ప్రత్యధుక్తన్న తు మయి శ్రయత ఇత్యబ్రవీదేతదస్మై [17]
శృతం కురుతేత్యబ్రవీత్తదస్మై శృతమకుర్వన్నిన్ద్రియం వావాఽస్మిన్వీర్యం
తదశ్రయన్తచ్ఛృతస్య శృతత్వగ్ం సమనైషుః ప్రత్యధుక్తజ్ఞృతమక్రన్న తు మా
ధినోతీత్యబ్రవీదేతదస్మై దధి కురుతేత్యబ్రవీత్తదస్మై దధ్యకుర్వన్తదేనమధినోత్తద్దధ్నో
దధిత్వం బ్రహ్మవాదినో వదన్తి దధ్నుః పూర్వస్యావదేయం [18] దధి హి పూర్వం క్రియత
ఇత్యనాదృత్య తచ్ఛృతస్యైవ పూర్వస్యాఽవ ద్యేదిన్ద్రియమేవాఽస్మిన్వీర్యగ్ం శ్రిత్వా
దధ్నోపరిష్టాద్ధినోతి యథాపూర్వముపైతి యత్పూతీకైర్వా
పర్ణవల్లై గ్ర్వాఽతశ్చౌఽమ్యం తద్యత్కృవల్లై రాక్షసం తద్యత్తన్దుల్లైర్వైశ్వదేవం

తద్యదాత॑ ఇ॒సేన॑ మా॒నుషం॑ తద్యద్ద॑ధ్నా తథే॑న్ద్రం ద॒ధ్నాఽత॑నక్తి [19]
 సేన్ద్ర॑త్వాయా॒ఽగ్నిహోత్రే॑చ్ఛేష॒ణమ॑భ్యాత॒నక్తి॑ య॒జ్ఞస్య॑ సంత॒త్యా ఇన్ద్రో॑ వృ॒త్రగ్ం హ॒త్వా
 పరాం॑ పరా॒వత॑మగచ్ఛదపా॒ఽరాధ॑మితి మ॒న్యమా॑నస్తం దే॒వతాః॑
 పై॒షమై॑చ్ఛన్దో॒ఽబ్రవీ॑త్ప్రజాపతి॒ర్యః ప్రథ॑మో॒ఽనువి॑న్దతి తస్య॑ ప్రథ॒మం భా॑గధే॒యమితి॑
 తం పిత॑రో॒ఽన్వవి॑న్దన్తస్మాత్ప్రి॒తుభ్యః పూర్వే॑ద్యుః క్రి॒యతే సో॑ఽమా॒వాస్యాం
 ప్రత్యా॑ఽగచ్ఛత్తం దే॒వా అ॒భి స॒మగ॑చ్ఛన్తా॒ఽమా పై నో [20] ఽద్య॑ వసు వసతీతీన్ద్రో హి
 దే॒వానాం వసు తద॑మా॒వాస్యా॑యా అమా॒వాస్య॑త్వం బ్రహ్మ॒వాది॑నో వదన్తి కిందే॒వత్యగ్ం
 సా॒న్నాయ॑మితి వైశ్వదే॒వమితి॑ బ్రూ॒యాద్విశ్వే॑ హి తద్దే॒వా భా॑గధే॒యమ॒భి
 స॒మగ॑చ్ఛన్తేత్యథో ఖ॒లైన్ద్రమి॑త్యే॒వ బ్రూ॒యాది॑న్ద్రం వావ తే తద్భి॒షజ్యన్తో॒ఽభి
 స॒మగ॑చ్ఛన్తేతి॑||[21]

దధి॑ మే జ॒ఘ్నుష॑ ఇన్ద్రీ॒యం వీ॒ర్యమి॑త్యబ్రవీదేతదస్మా అ॒వదే॑యం తనక్తి॑ నో ద్వి॒చత్పారి॑గ్ంశచ॑||2.5.3||

బ్రహ్మ॒వాది॑నో వదన్తి స త్వి దర్శ॑పూర్ణ॒మాసౌ యజే॑త య ఏ॒నా సే॒న్ద్రా యజే॑తేతి
 పై॒మృధః పూర్ణ॑మాసే॒ఽనుని॑ర్వాప్యో భవతి తేన॑ పూర్ణ॒మాసః సేన్ద్ర॑ ఐన్ద్రం
 దధ్య॑మా॒వాస్యా॑యాం తేనా॒ఽమా॒వాస్యా సేన్ద్రా॑ య ఏ॒వం వి॒ద్వాన్దర్శ॑పూర్ణ॒మాసౌ యజతే॑
 సేన్ద్రా॑పే॒పైనో యజతే॑ శ్వఃశ్వో॒ఽస్మా ఈ॒జానా॑య వసీ॒యో భవతి॑ దే॒వా పై
 యద్య॑జ్ఞే॒ఽకుర్వ॑త తద॒సురా అకు॑ర్వత తే దే॒వా ఏ॒తా- [22]
 మిష్టి॑మపశ్యన్నాగ్నాపైష్టవమే॒కాదశ॑కపాలగ్ం సరస్వ॑త్యై చరుగ్ం సరస్వతే॑ చరుం తాం
 పౌర్ణ॑మా॒సగ్ం సగ్గ్సా॑ప్యా॒ఽను నిర॑వపన్తతో దే॒వా అభ॑వన్పరా॒ఽసురా యో
 భ్రాతృ॑వ్యవాన్ధాన్యథా పౌర్ణ॑మా॒సగ్ం సగ్గ్సా॑ప్యైతామిష్టి॑మను నిర్వపేత్పౌర్ణ॒మాసే॑నైవ
 వజ్రం భ్రాతృ॑వ్యాయ ప్రహృ॒త్యాఽగ్నాపైష్ట॑వేన దే॒వతా॑శ్చ య॒జ్ఞం చ భ్రాతృ॑వ్యస్య
 వృజ్మే॑ మిథునాన్పశూన్ధాన్స॒రస్వ॑తాభ్యాం యావదే॒వాఽస్యాఽస్తి తత్- [23] సర్వం వృజ్మే॑
 పౌర్ణ॑మాసీమే॒వ యజే॑త భ్రాతృ॑వ్యవాన్ధాన్మా॒వాస్యాగ్ం హ॒త్వా భ్రాతృ॑వ్యన్నాఽ

ప్రియాయతి సాకం ప్రస్థాయాయేన యజేత పశుకామో యస్మై వా అల్పేనాహరన్తి
 నాహతా తృప్యతి నాన్యస్మై దదాతి యస్మై మహతా తృప్యత్యాత్మనా
 దదాత్యన్యస్మై మహతా పూర్ణగ్ం హోతవ్యం తృప్త ఏవైనమిన్త్రః ప్రజయా
 పశుభిస్తర్పయతి దారుపాత్రేణ జుహోతి న హి మృన్మయమాహుతిమానశః జాదుమ్భరం
 [24] భవత్యూర్గా ఉదుం బర ఊర్క్పశవ ఊర్జైవాహస్మా ఊర్జం పశూనవ రున్తే
 నాగతశ్రీర్మహేన్త్రం యజేత త్రయో వై గతశ్రీయః శుశ్రువాన్త్రామణీ రాజన్యస్తేషాం
 మహేన్త్రో దేవతా యో వై స్వాం దేవతామతియజతే ప్ర స్వామ్యై దేవతాయై చ్యవతే న
 పరాం ప్రాహ్నోతి పాపీయాన్భవతి సంవత్సరమిన్త్రం యజేత సంవత్సరగ్ం హి వ్రతం
 నాతి ప్త్వి- [25] వైనం దేవతేజ్యమానా భూత్యా ఇన్తే వసీయాన్భవతి సంవత్సరస్య
 పరస్తాదగ్నయే వ్రతపతయే పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపేథ్సంవత్సరమేవైనం వృత్రం
 జఘ్నువాగ్ం సమగ్నిర్వ్రతపతిర్వ్రతమా లమ్భయతి తతోఽధి కామం యజేత||[26]
 ఏతాం తదాదుంభరగ్ స్వాత్రిగ్ంశచ||2.5.4||

నాహోమయాజీ సం నయేదనాగతం వా ఏతస్య పయో యోహోమయాజీ
 యదహోమయాజీ సం నయేత్పరిమోష ఏవ సోన్మతం కరోత్యథో పరైవ సీచ్యతే
 సోమయాజ్యేవ సం నయేత్పయో వై సోమః పయః సాన్నాయ్యం పయస్థైవ పయ
 ఆత్మన్తే వి వా ఏతం ప్రజయా పశుభిరర్థయతి వర్థయత్యస్య భ్రాతృవ్యం యస్య
 హవిర్నిరుప్తం పురస్తాచ్ఛన్త్రమా [27] అభ్యుదేతి త్రేధా తణ్డులాన్వి భజేద్యే మధ్యమాః
 స్యుస్తానగ్నయే దాత్రే పురోడాశమష్టాకపాలం కుర్యాద్యే స్థవిష్టాస్తానిన్త్రాయ ప్రదాత్రే
 దధగ్గ్శ్చరుం యేఽణిష్టాస్తాన్విష్టపే శిపివిష్టాయ శృతే చరుమగ్నిరేవాహస్మై ప్రజాం
 ప్రజనయతి వృద్ధామిన్త్రః ప్ర యచ్ఛతి యజ్ఞో వై విష్ణుః పశవః శిపిర్యజ్ఞ ఏవ పశుషు
 ప్రతి తిష్ఠతి న ద్వే [28] యజేత యత్పూర్వయా సం ప్రతి యజేతోత్తరయా ఛం
 బత్కుర్యాద్యదుత్తరయా సం ప్రతి యజేత పూర్వయా ఛం బత్కుర్యాన్నేష్టిర్భవతి న

యజ్ఞస్తదను ప్రిత ముఖ్యపగల్భో జాయత ఏకామేవ యజేత ప్రగల్భోఽస్య
జాయతేఽనాదృత్య తద్దేవ ఏవ యజేత యజ్ఞముఖమేవ పూర్వయాఽలభతే యజత
ఉత్తరయా దేవతా ఏవ పూర్వయాఽవరున్ధ ఇన్ద్రియముత్తరయా దేవలోకమేవ [29]
పూర్వయాఽభిజయ తిమనుష్యలోకముత్తరయా భూయసో యజ్ఞక్రతూనుపైత్యేషా వై
సుమనా నామేష్టిర్యమద్యేజానం పశ్చాచ్ఛన్తమా అభ్యుదేత్యస్మిన్నేవాఽస్మై లోకేఽర్ధకం
భవతి దాక్షాయణయజ్ఞేన సువర్గకామో యజేత పూర్ణమాసే సం
నయేన్మైత్రావరుణ్యాఽమిక్షయాఽమావాస్యాయాం యజేత పూర్ణమాసే వై దేవానాగ్ం
సుతస్తేషామేతమర్ధమాసం ప్రసుతస్తేషాం మైత్రావరుణీ
వశాఽమావాస్యాయామనూబన్ధ్యా యత్- [30] పూర్వేద్యుర్యజతే వేదిమేవ తత్కరోతి
యద్వథ్సానపాకరోతి సదోహవిర్ధానే ఏవ సం మినోతి యద్యజతే దేవైరేవ సుత్యాగ్ం సం
పాదయతి స ఏతమర్ధమాసగ్ం సధమాదం దేవైః సోమం పిబతి
యన్మైత్రావరుణ్యాఽమిక్షయాఽమావాస్యాయాం యజతే యైవాసౌ దేవానాం
వశాఽనూబన్ధ్యా సో ఏవైవైతస్య సాక్షాద్వా ఏష దేవానభ్యారోహతి య ఏషాం యజ్ఞం [31]
అభ్యారోహతి యథా ఖలు వై శ్రీయానభ్యారూఢః కామయతే తథా కరోతి
యద్యవవిధ్యతి పాపీయాన్భవతి యది నాఽవవిధ్యతి సదృజ్వ్యావృత్కామ ఏతేన
యజ్ఞేన యజేత క్షురపవిర్హేష యజ్ఞస్తాజక్పుణ్యో వా భవతి ప్ర వా మీయతే
తస్యైతద్వృతం నానృతం వదేన్న మాగ్ం సమశ్నీయాన్న స్త్రియముపేయాన్నాస్య
పల్పాలసేనవాసః పల్పాలయేయురేతద్ధి దేవాః సర్వం నకుర్వన్తి||[32]

చన్త్రమా ద్యే దేవలోకమేవ యద్యజ్ఞం పల్పాలయేయుషట్||2.5.5||

ఏష వై దేవరథో యద్దర్శపూర్ణమాసౌ యో దర్శపూర్ణమాసావిష్టావోమేన యజతే
రథస్పష్ట ఏవాఽవసాసే వరే దేవానామవ స్యత్యేతాని వా అజ్గపరూగ్ంషి సంవత్సరస్య
యద్దర్శపూర్ణమాసౌ య ఏవం విద్వాన్దర్శపూర్ణమాసౌ యజతేఽజ్గపరూగ్ంష్యేవ

సం॒వ॒ధ్న॒ర॒స్య॒ ప్ర॒తి॒ ద॒ధా॒త్యే॒తే॒ వై॒ సం॒వ॒ధ్న॒ర॒స్య॒ చ॒క్షు॒షీ॒ య॒ద్ద॒ర్శ॒పూ॒ర్ణ॒మా॒సౌ॒ య॒ ఏ॒వం॒
 వి॒ద్వా॒న్ద॒ర్శ॒పూ॒ర్ణ॒మా॒సౌ॒ య॒జ॒తే॒ తా॒భ్యా॒మే॒వ॒ సు॒వ॒ర్గం॒ లో॒క॒మ॒ను॒ ప॒శ్య- [33] త్యే॒షా॒ వై
 దే॒వా॒నాం॒ వి॒క్రా॒న్తి॒ర్య॒ద్ద॒ర్శ॒పూ॒ర్ణ॒మా॒సౌ॒ య॒ ఏ॒వం॒ వి॒ద్వా॒న్ద॒ర్శ॒పూ॒ర్ణ॒మా॒సౌ॒ య॒జ॒తే
 దే॒వా॒నా॒మే॒వ॒ వి॒క్రా॒న్తి॒మ॒ను॒ వి॒ క్ర॒మ॒త॒ ఏ॒ష॒ వై॒ దే॒వ॒యా॒నః॒ ప॒న్థా॒ య॒ద్ద॒ర్శ॒పూ॒ర్ణ॒మా॒సౌ
 య॒ ఏ॒వం॒ వి॒ద్వా॒న్ద॒ర్శ॒పూ॒ర్ణ॒మా॒సౌ॒ య॒జ॒తే॒ య॒ ఏ॒వ॒ దే॒వ॒యా॒నః॒ ప॒న్థా॒స్త॒గ్ం
 స॒మా॒రో॒హ॒త్యే॒తౌ॒ వై॒ దే॒వా॒నా॒గ్ం॒ హ॒రీ॒ య॒ద్ద॒ర్శ॒పూ॒ర్ణ॒మా॒సౌ॒ య॒ ఏ॒వం
 వి॒ద్వా॒న్ద॒ర్శ॒పూ॒ర్ణ॒మా॒సౌ॒ య॒జ॒తే॒ యా॒వే॒వ॒ దే॒వా॒నా॒గ్ం॒ హ॒రీ॒ తా॒భ్యా- [34] మే॒వై॒భ్యో
 హ॒వ్యం॒ వ॒హ॒త్యే॒తద్వై॒ దే॒వా॒నా॒మా॒స్యం॒ య॒ద్ద॒ర్శ॒పూ॒ర్ణ॒మా॒సౌ॒ య॒ ఏ॒వం
 వి॒ద్వా॒న్ద॒ర్శ॒పూ॒ర్ణ॒మా॒సౌ॒ య॒జ॒తే॒ సా॒క్షా॒దే॒వ॒ దే॒వా॒నా॒మా॒స్యే॒ జు॒హో॒త్యే॒ష॒ వై॒ హ॒వి॒ర్ధా॒నీ॒ యా
 ద॒ర్శ॒పూ॒ర్ణ॒మా॒స॒యా॒జీ॒ సా॒యం॒ ప్రా॒త॒ర॒గ్ని॒హో॒త్రం॒ జు॒హో॒తి॒ య॒జ॒తే
 ద॒ర్శ॒పూ॒ర్ణ॒మా॒సా॒వ॒హ॒ర॒హ॒రీ॒హ॒వి॒ర్ధా॒ని॒నా॒గ్ం॒ సు॒తో॒ య॒ ఏ॒వం॒ వి॒ద్వా॒న్ద॒ర్శ॒పూ॒ర్ణ॒మా॒సౌ
 య॒జ॒తే॒ హ॒వి॒ర్ధా॒న్య॒స్మి॒తి॒ స॒ర్వ॒మే॒వా॒స్య॒ బ॒ర్హి॒వ్యం॒ ద॒త్తం॒ భ॒వ॒తి॒ దే॒వా॒ వా॒ అ॒హ- [35]
 ర్య॒జ్ఞి॒య॒న్నా॒వి॒న్ద॒స్తే॒ ద॒ర్శ॒పూ॒ర్ణ॒మా॒సా॒వ॒పు॒న॒న్తో॒ వా॒ ఏ॒తౌ॒ పూ॒తౌ॒ మే॒ధ్యౌ
 య॒ద్ద॒ర్శ॒పూ॒ర్ణ॒మా॒సౌ॒ య॒ ఏ॒వం॒ వి॒ద్వా॒న్ద॒ర్శ॒పూ॒ర్ణ॒మా॒సౌ॒ య॒జ॒తే॒ పూ॒తా॒వే॒వై॒నౌ॒ మే॒ధ్యౌ
 య॒జ॒తే॒ నా॒మా॒వా॒స్యా॒యాం॒ చ॒ పౌ॒ర్ణ॒మా॒స్యాం॒ చ
 స్త్రి॒య॒ము॒పే॒యా॒ద్య॒దు॒పే॒యా॒న్ని॒రి॒న్ద్రి॒యః॒ స్వా॒ధో॒మ॒స్య॒ వై॒ రా॒జ్ఞో॒ర్ధ॒మా॒స॒స్య॒ రా॒త్ర॒యః
 ప॒త్న॒య॒ ఆ॒స॒న్తా॒సా॒మ॒మా॒వా॒స్యాం॒ చ॒ పౌ॒ర్ణ॒మా॒సీం॒ చ॒ నో॒పై- [36] త్తే॒ ఏ॒న॒మ॒భి
 స॒మ॒న॒ప్యే॒తాం॒ తం॒ య॒క్ష్మ॒ ఆ॒ర్భ॒ద్రా॒జా॒నం॒ య॒క్ష్మ॒ ఆ॒ర॒ది॒తి॒ త॒ద్రా॒జ॒య॒క్ష్మ॒స్య॒ జ॒న్మ
 య॒త్పా॒పీ॒యా॒న॒భ॒వ॒త్త॒త్పా॒ప॒య॒క్ష్మ॒స్య॒ య॒జ్ఞా॒యా॒భ్యా॒మ॒వి॒న్ద॒త్త॒జ్ఞా॒యే॒న్య॒స్య॒ య
 ఏ॒వ॒మే॒తే॒షాం॒ య॒క్షా॒ణాం॒ జ॒న్మ॒ వే॒ద॒ వై॒న॒మే॒తే॒ య॒క్షా॒ వి॒న్ద॒న్తి॒ స॒ ఏ॒తే॒ ఏ॒వ
 న॒మ॒స్య॒న్మ॒పా॒ధా॒వ॒త్తే॒ అ॒బ్రూ॒తాం॒ వ॒రం॒ వృ॒ణా॒వ॒హో॒ ఆ॒వం॒ దే॒వా॒నాం॒ భా॒గ॒ధే॒ అ॒సా॒వా- [37]
 వ॒ద॒ధి॒ దే॒వా॒ ఇ॒జ్యా॒న్తా॒ ఇ॒తి॒ త॒స్మా॒ధ్న॒దృ॒శీ॒నా॒గ్ం॒ రా॒త్రీ॒ణా॒మ॒మా॒వా॒స్యా॒యాం॒ చ
 పౌ॒ర్ణ॒మా॒స్యాం॒ చ॒ దే॒వా॒ ఇ॒జ్య॒న్త॒ ఏ॒తే॒ హి॒ దే॒వా॒నాం॒ భా॒గ॒ధే॒ భా॒గ॒ధా॒ అ॒స్మై॒ మ॒ను॒ష్యా

భ॒వ॒న్తి॒ య॒ ఏ॒వం॒ వే॒ద భూ॒తాని॒ క్షు॒ధం॒ మఘ్ను॒స్థన్ద్యో మను॒ష్యా అ॒ర్థమా॒సే దే॒వా మా॒సి
 పి॒త॒రః సం॒వ॒ధ్సరే॒ వన॒స్పత॒యస్త॒స్మాదహ॒రహ॒ర్మను॒ష్యా అ॒శన॒మిచ్ఛన్తే॒ర్థమా॒సే దే॒వా
 ఇ॒జ్యన్తే॒ మా॒సి పి॒తృ॒భ్యః క్రి॒యతే॒ సం॒వ॒ధ్సరే॒ వన॒స్పత॒యః ఫ॒లం గృ॒హ్ణన్తి॒ య॒ ఏ॒వం వే॒ద
 హ॒న్తి క్షు॒ధం భ్రా॒తృ॒వ్యమ్॥[38]

పశ్య॑తి తా॒భ్యామహ॑రేదసా॒వ ఫ॒లగ్ం సప్త॑ చ॥2.5.6॥

దే॒వా వై న॒ర్చి న॒ యజు॑ష్వశ్రయన్త॒ తే సామ॑స్సే॒వాశ్రయన్త॒ హిం క॑రోతి
 సామై॒వాక॑ర్హిం క॒రోతి॒ యత్తై॒వ దే॒వా అశ్రయన్త॒ తత ఏ॒వైనాన్పు॒ యుజ్జే॒ హిం
 క॑రోతి వాచ ఏ॒వైష యోగో॒ హిం క॑రోతి ప్ర॒జా ఏ॒వ తద్య॑జమానః సృ॒జతే॒ త్రిః
 ప్ర॒థమా॑మన్వాహ త్రి॒రుత్త॑మాం య॒జ్ఞస్త్వై॒వ తద్భర్॑సం [39] న॒హ్యత్యప్ర॑స్రగ్ంసా॒య
 సం॒తత॑మన్వాహ ప్రా॒ణానా॑మన్నాద్యస్య సం॒తత్యా॒ అథో రక్ష॑సామపహ॒త్యై రాధం॑తరీం
 ప్ర॒థమా॑మన్వాహ రాధం॑తరో వా అ॒యం లోక॑ ఇ॒మమే॒వ లోక॑మభి జయతి త్రి॒ర్వి
 గృ॒హ్ణతి॒ త్రయ॑ ఇ॒మే లోకా॑ ఇ॒మాసే॒వ లోకా॑నభి జయతి బా॒ర్హతీ॑ముత్త॒మామన్వా॑హ
 బా॒ర్హతో॒ వా అసౌ లోకో॑ము॒మే॒వ లోక॑మభి జయతి ప్ర వో [40] వా॒జా ఇత్య॑నిరుక్తం
 ప్రా॒జాప॑త్యామన్వాహ య॒జ్ఞో వై ప్ర॒జాప॑తిర్య॒జ్ఞమే॒వ ప్ర॒జాప॑తిమా రభతే ప్ర వో వా॒జా
 ఇత్య॑న్వాహాన్నం వై వా॒జోన్నమే॒వాక॑వ రున్ధే ప్ర వో వా॒జా ఇత్య॑న్వాహ తస్మా॒త్ప్రాచీ॑నగ్ం
 రేతో ధీ॒యతే॑క్గు ఆ యా॒హి వీ॒తయ॑ ఇత్యా॒హ తస్మా॒త్ప్రతీ॑చీః ప్ర॒జా జాయ॑న్తే ప్ర వో
 వా॒జా [41] ఇత్య॑న్వాహ మాసా వై వా॒జా అ॒ర్థమా॑సా అభిద్యవో దే॒వా హవి॑ష్మన్తో
 గౌర్హ్మ॑తాచీ య॒జ్ఞో దే॒వాశ్శే॒గాతి॒ యజ॑మానః సు॒ష్ణుయు॑రిదమ॒సీద॑మ॒సీత్యే॒వ య॒జ్ఞస్య
 ప్రి॒యం ధా॑మాక॒వ రున్ధే॒ యం కా॒మయే॑త సర్వ॒మాయు॑రియాదితి ప్ర వో వా॒జా ఇతి
 తస్యా॑క॒నూచ్యా॑గ్ను ఆ యా॒హి వీ॒తయ॑ ఇతి సం తత॒ముత్త॑రమర్ధ॒ర్చమా॑ లభేత [42]
 ప్రా॒ణేనై॒వాక॑స్యాక॒పానం॒ దాధా॑ర సర్వ॒మాయు॑రేతి యో వా అ॒రత్ని॑గ్ం సామిధే॒నీనాం
 వేదా॑రత్నావే॒వ భ్రా॒తృ॒వ్యం కు॑రుతే॒ర్థర్థౌ సం దధా॑త్యేష వా అ॒రత్నిః సామిధే॒నీనాం॒ య

ఏ॒వం వే॑దా॒రత్నా॑వే॒వ భ్రా॑తృ॒వ్యం కు॑రు॒త ఋ॑షే॒ర్ఋ॑షే॒ర్వా ఏ॒తా ని॑ర్మి॒తా
య॑థా॒మిధే॑న్య॒స్సా య॑ద॒సంయు॑క్తాః॒ స్యుః ప్ర॒జయా॑ ప॒శుభి॑ర్య॒జమా॑న॒స్య వి
తి॑ష్ఠే॒రన్న॑ర్థ॒ర్హౌ స॑ంద॒ధాతి॑ స॒ం యు॑నక్త్యే॒పైనా॑స్సా అ॒స్మై సం॑యుక్తా అ॒వరు॑ద్ధాః
స॒ర్వామా॑శి॒షం దు॑ప్రే॒||[43]

బర్సం వో జాయస్తే ప్ర వో వాజా లభేత దధాతి సన్దశ చ||2.5.7||

అ॒య॒జ్ఞో వా ఏ॒ష యో॑సా॒మాగ్న॑ ఆ యా॒హి వీ॒తయ॑ ఇ॒త్యా॑హ ర॒థం॒తర॑స్తై॒ష
వర్ణ॑స్తం త్వా స॒మిద్భి॑ర॒జ్గిర॑ ఇ॒త్యా॑హ వామదే॒వ్యస్తై॒ష వర్ణో॑ బృ॒హద॑గ్నీ సు॒వీర్య॑మి॒త్యా॑హ
బృ॒హత॑ ఏ॒ష వర్ణో॑ యదే॒తం తృ॑చ॒మన్వా॑హ య॒జ్ఞమే॑వ తథా॒మన్వ॑ంతం
క॒రోత్య॑గ్ని॒రము॑ష్మి॒లోక॑ ఆ॒సీదా॑ది॒త్యోఽస్మి॒న్తావి॒మో లో॒కావ॑శా॒న్తా- [44] వా॒స్తాం తే దే॒వా
అ॒బ్రు॒వన్నే॒తేమా॑ వి ప॒ర్యూహో॑మే॒త్యగ్న॑ ఆ యా॒హి వీ॒తయ॑
ఇ॒త్యస్మి॒లోకే॑గ్ని॒మద॑ధుర్బృ॒హద॑గ్నీ సు॒వీర్య॑మి॒త్యము॑ష్మి॒లోక॑ ఆది॒త్యం తతో॑ వా
ఇ॒మో లో॒కావ॑శా॒మ్యతాం॑ యదే॒వమన్వా॑హో॒నయో॑ర్లో॒కయోః॑ శా॒స్త్యై శా॒మ్యతో॑సా॒ ఇమో
లో॒కా య ఏ॒వం వే॑ద ప॒ఞ్చద॑శ సామిధే॒నీర॑న్వాహ ప॒ఞ్చద॑శ [45] వా అ॒ర్థమా॑స॒స్య
రా॒త్రయో॑ర్ర॒థమా॑స॒శః సం॑వ॒ధ్సర॑ ఆ॒ప్యతే॑ తాసాం త్రీ॒ణి చ శ॒తాని॑ ష॒ష్ఠిశ్చాక్ష॑రా॒ణి
తా॒వతీః సం॑వ॒ధ్సర॑స్య రా॒త్రయో॑క్ష॒రశ॑ ఏ॒వ సం॑వ॒ధ్సర॑మాప్నోతి నృ॒మేధ॑శ్చ ప॒రుచ్ఛే॑పశ్చ
బ్ర॒హ్మవా॑ద్యమ॒వదే॑తామ॒స్మిన్దా॑రా॒వార్తే॑గ్నిం జనయా॒వ య॑తరో నౌ బ్ర॒హ్మయా॑నితి
నృ॒మేధో॑భ్యవద॒ధ్న ధూ॑మమ॒జన॑యత్ప॒రుచ్ఛే॑పోభ్యవద॒ధ్నోగ్ని॑మ॒జన॑యద్బ॒ష
ఇ॒త్యబ్ర॑వీ- [46] ద్య॒ధ్సమా॑వద్వి ద్వక॒థా త్వ॑మగ్నిమ॒జీజ॑నో నా॒హమి॑తి
సామిధే॒నీనా॑మే॒వాహం॑ వర్ణం వేదే॒త్యబ్ర॑వీద్యద్ధృ॒తవ॑త్ప॒దమ॒నూచ్య॑తే స ఆసాం వర్ణ॑స్తం
త్వా స॒మిద్భి॑ర॒జ్గిర॑ ఇ॒త్యా॑హ సామిధే॒నీష్వే॑వ తజ్జ్యోతి॒ర్జన॑యతి స్త్రి॒యస్తే॒న యదృ॑చ
స్త్రి॒యస్తే॒న యదా॑యత్రి॒యః స్త్రి॒యస్తే॒న యథా॑మిధే॒న్యో వృ॑ష॒ణ్యతీ॑మన్వాహ [47] తేన
పుగ్గ్స్వతీస్తేన సేన్త్రాస్తేన మిథునా అగ్నిర్దే॒వానాం॑ దూత ఆ॒సీదు॑శనా కా॒వ్యోఽసు॑రా॒ణాం తౌ

ప్రజాపతిం ప్రశ్నమైతాగ్ం స ప్రజాపతిరగ్నిం దూతం వృణీమహ ఇత్యభి పర్యావర్తత
తతో దేవా అభవన్పరాసురా యస్యైవం విదుషోఽగ్నిం దూతం వృణీమహ ఇత్యన్వాహ
భవత్యాత్మనా పరాస్య భ్రాతృవ్యో భవత్యధ్వరవతీమన్వాహ భ్రాతృవ్యమేవైతయా [48]
ధ్వరతి శోచిష్కేశస్తమీమహ ఇత్యాహ పవిత్రమేవైతద్యజమానమేవైతయా పవయతి
సమిద్ధో అగ్న ఆహుతేత్యాహ పరిధిమేవైతం పరి దధాత్యస్కన్దాయ యదత
ఊర్ధ్వమభ్యాదధ్యాద్యథా బహిః పరిధి స్కన్దతి తాదృగేవ తత్త్రయో వా అగ్నయో
హవ్యవాహనో దేవానాం కవ్యవాహనః పితృణాగ్ం సహరక్షా అసురాణాం త ఏతర్హ్య
శగ్ంసస్తే మాం పరివ్యతే మా- [49] మితి వృణీధ్వగ్ం హవ్యవాహనమిత్యాహ య ఏవ
దేవానాం తం వృణీత ఆర్షేయం వృణీతే బన్ధోరేవ నైత్యథో సంతత్యై పరస్మాదర్వాచో
వృణీతే తస్మాత్పరస్మాదర్వాఞ్చ మనుష్యాన్పితరోఽను ప్ర పిపతే||[50]
ఆశాన్తావాహ పశ్చదశాఽబ్రవీదనావాహైతయా వరివ్యతే మామేకాన్వ త్రిగ్ంశప||2.5.8||

అగ్నే మహాగ్ం అసీత్యాహ మహాన్ హ్యేష యదగ్నిర్బ్రహ్మణీత్యాహ బ్రాహ్మణో హ్యేష
భారతేత్యాహైష హి దేవేభ్యో హవ్యం భరతి దేవేద్ధ ఇత్యాహ దేవా హ్యేతమైనత మన్విద్ధ
ఇత్యాహ మనుర్హ్యేతముత్తరో దేవేభ్య ఐన్ధర్షిష్టుత ఇత్యాహర్షయో
హ్యేతమస్తువన్విప్రానుమదిత ఇత్యాహ [51] విప్రా హ్యేతే యచ్ఛక్రువాగ్ంసః కవిశస్త
ఇత్యాహ కవయో హ్యేతే యచ్ఛక్రువాగ్ంసో బ్రహ్మసగ్ంశిత ఇత్యాహ బ్రహ్మసగ్ంశితో
హ్యేష ఘృతాహవన ఇత్యాహ ఘృతాహుతిర్హ్యస్య ప్రియతమా ప్రణీర్యజ్ఞానామిత్యాహ
ప్రణీర్హ్యేష యజ్ఞానాగ్ం రథీరధ్వరాణామిత్యాహైష హి దేవరథోఽతూర్తో హోతేత్యాహ
న హ్యేతం కశ్చన [52] తరతి తూర్ణిర్హవ్యవాడిత్యాహ సర్వగ్గ్ హ్యేష తరత్యాస్పాత్రం
జుహూర్ద్దివానామిత్యాహ జుహూర్హ్యేష దేవానాం చమసో దేవపాన ఇత్యాహ చమసో
హ్యేష దేవపానోఽరాగ్ం ఇవాగ్నే నేమిర్ద్దివాగ్ స్త్వం పరిభూరసీత్యాహ దేవాన్ హ్యేష
పరిభూర్యద్బ్రూయాదా వహ దేవాస్థేవయతే యజమానాయేతి భ్రాతృవ్యమస్మై [53]

జన॑యే॒దా వ॑హ దే॒వాన్ య॑జమా॒నాయే॑త్యాహ॒ యజ॑మా॒నమే॒పైతే॑న వర్ధ॒యత్య॑గ్నిమగ్న॒
 ఆ వ॑హ సోమ॒మా వహే॑త్యాహ దే॒వతా॑ ఏ॒వ తద్య॑థాపూర్వముప హ్వయత ఆ చా॒గ్నే
 దే॒వాన్వహ॑ సు॒యజా॑ చ యజ జాత॑వేద ఇత్యాహ॒గ్నిమే॒వ తథ॑స్గ్ శృ॒తి సో॒ఽస్య
 సగ్ం॑శితో దే॒వేభ్యో॑ హ॒వ్యం వ॑హత్యగ్నిర్హోతే- [54] త్యాహ॒గ్నిర్వై దే॒వానాగ్ం॑ హోతా
 య ఏ॒వ దే॒వానాగ్ం॑ హోతా తం వృ॑ణీతే సోమ॒ వయ॑మిత్యాహ॒ఽఽత్మాన॑మే॒వ సత్త్వం
 గమ॑యతి సాధు తే యజమా॒న దే॒వతే॑త్యాహ॒ఽఽశిష॑మే॒పైతా॑మా శాస్తే
 యద్బ్రూ॒యాద్యో॑గ్నిగ్ం హోతా॒రమ॑వృథా ఇత్యగ్నినో॒భయతో॑ యజమా॒నం పరి
 గృ॑హ్ణీయాత్ప్రమా॒యుకః॑ స్యాద్యజమా॒నదే॒వత్యా॑ వై జుహూ॒ర్భాతృ॑వ్యదే॒వత్యో॑ఽపభృ- [55]
 ద్యద్వే ఇ॒వ బ్రూ॒యాద్భాతృ॑వ్యమ॒పై జన॑యేద్ద్వైతవతీమధ్వర్యో
 స్రుచ॒మాఽస్య॑స్వేత్యాహ॒ యజ॑మా॒నమే॒పైతే॑న వర్ధ॒యతి దే॒వాయు॑వమిత్యాహ దే॒వాన్
 హ్యేషా॑ఽవతి విశ్వ॒వారా॑మిత్యాహ విశ్వగ్ం హ్యేషా॑ఽవతీడామపై దే॒వాగ్ం
 ఈడే॑న్యాన్నమస్యామ॒ నమ॑స్యాన్ యజామ॒ యజ్ఞి॑యానిత్యాహ మనుష్యో వా ఈడే॑న్యాః
 పిత॑రో నమస్యా దే॒వా యజ్ఞి॑యా దే॒వతా॑ ఏ॒వ తద్య॑థాభాగం యజతి||[56]
 విప్రా॑నుమదిత ఇత్యాహ చనా॒స్మై హోతో॑పభృద్దే॒వతా॑ ఏ॒వ త్రీణి॑ చ ||2.5.9||

త్రీగ్ంస్త్ర॒వానను॑ బ్రూ॒యాద్రాజ॑న్యస్య త్రయో వా అన్యే రాజన్యాత్పురుషా బ్రాహ్మణో
 వైశ్యః శూ॒ద్రస్తా॑సే॒వాఽస్మా అను॑కాన్కరోతి పశ్చదశా॒ఽను బ్రూ॒యాద్రాజ॑న్యస్య పశ్చదశో
 వై రాజన్యః స్వ ఏ॒వైనగ్ం॑ స్తోమే ప్రతిష్ఠాపయతి తృష్టుభా పరి దధ్యాదిన్ద్రియం వై
 త్రిష్టుగిన్ద్రియకామః ఖలు వై రాజన్యో యజతే త్రిష్టుభైవా॒ఽస్మా ఇన్ద్రియం॑ పరి గృహ్ణాతి
 యది కామయేత [57] బ్రహ్మవర్చసమస్త్వితి గాయత్రియా పరి దధ్యాద్బ్రహ్మవర్చసం వై
 గాయత్రీ బ్రహ్మవర్చసమే॒వ భవ॑తి సప్తదశా॒ఽను బ్రూ॒యాద్వైశ్యస్య॑ సప్తదశో వై వైశ్యః
 స్వ ఏ॒వైనగ్ం॑ స్తోమే ప్రతిష్ఠాపయతి జగత్యా పరి దధ్యాజ్జగతా వై పశవః పశుకామః
 ఖలు వై వైశ్యో యజతే జగత్యైవా॒ఽస్మై పశూ॑న్పరి గృహ్ణాత్యేకవిగ్ంశతిమను

బ్రూ॒యాత్ప్రతి॒ష్ఠా॒కామ॒స్యైకవి॒గ్ంశః॑ స్తో॒మానాం॑ ప్రతి॒ష్ఠా ప్రతి॒ష్ఠిత్యై॑ [58]

చతు॒ర్విగ్ంశతి॒మను॑ బ్రూ॒యాద్బ్రహ్మ॑వర్చ॒సకామ॒స్య చతు॒ర్విగ్ంశత్యక్ష॑రా గాయ॒త్రీ
గా॒యత్రీ॑ బ్రహ్మ॑వర్చ॒సం గాయ॒త్రియై॒వాఽస్మై॑ బ్రహ్మ॑వర్చ॒సమవ॑ రున్ధే త్రిగ్ంశ॒తమను॑
బ్రూ॒యాదన్న॑కామ॒స్య త్రిగ్ంశ॒దక్ష॑రా విరా॒డన్నం॑ విరా॒డవిరా॒జైవా॒స్మా అన్నా॑ద్యమవ రున్ధే
ద్వాత్రిగ్ంశ॒తమను॑ బ్రూ॒యాత్ప్రతి॒ష్ఠా॒కామ॒స్య ద్వాత్రిగ్ంశ॒దక్ష॑రాను॒ష్టుగను॒ష్టుష్పన్ద॑సాం
ప్రతి॒ష్ఠా ప్రతి॒ష్ఠిత్యై॑ షట్త్రిగ్ంశ॒తమను॑ బ్రూ॒యాత్ప్రశు॑కామ॒స్య షట్త్రిగ్ంశ॒దక్ష॑రా
బృ॒హతీ॑ బా॒ర్హతాః॑ పశ॒వో బృ॒హత్యై॒వాఽస్మై॑ పశూ- [59] నవ రున్ధే
చతు॒శ్చత్వారిగ్ంశ॒తమను॑ బ్రూ॒యాదిన్ద్రి॒యకామ॒స్య చతు॒శ్చత్వారిగ్ంశ॒దక్ష॑రా
త్రిష్టు॒గిన్ద్రి॒యం త్రిష్టు॒ప్త్రిష్టు॒బ్జైవా॒స్మా ఇన్ద్రి॒యమవ॑ రున్ధేఽష్టాచ॒త్వారిగ్ంశ॒తమను॑
బ్రూ॒యాత్ప్రశు॑కామస్యాఽష్టాచ॒త్వారిగ్ంశ॒దక్ష॑రా జగ॒తీ జాగ॑తాః పశ॒వో జగ॑త్యై॒వాఽస్మై॑
పశూ॒నవ రున్ధే॑ సర్వా॒ణి ఛన్దాగ్ స్య॑ను బ్రూ॒యాద్బ్రహ్మ॑యాజినః సర్వా॒ణి వా ఏ॒తస్య
ఛన్దాగ్ స్య॑వరుద్ధాని యో బహు॒యాజ్యపరి॑మితమను
బ్రూ॒యాదపరి॑మితస్యావరుద్ధైః॑ [60]

కామయే॒త ప్రతి॒ష్ఠిత్యై॑ పశూన్దన్ద చ॒త్వారిగ్ంశ॒చ॑ || 2.5.10 ||

నివీ॑తం మను॒ష్యాణాం॑ ప్రాచీ॒నావీ॑తం పిత॒ృణాముప॑వీతం దే॒వానాముప॑ వ్యయతే
దే॒వలక్ష్మ॑మే॒వ తత్కు॑రుతే తిష్ఠ॒న్నన్వాహ॑ తిష్ఠన్ హ్యశ్రు॒తతరం॑ వదతి తిష్ఠ॒న్నన్వాహ॑
సు॒వర్గ॑స్య లోకస్యా॒భిజి॑త్యా ఆ॒సీనో॑ యజత్యస్మిన్నే॒వ లోకే॑ ప్రతి తిష్ఠతి
యత్క్రొ॒శ్చమన్వాహో॑ఽఽసురం తద్యన్మన్తం మాను॒షం తద్యదన్త॑రా
తథ్సదే॒వమన్త॑రాఽనూ॒చ్యగ్ం సదే॒వత్వా॑య వి॒ద్వాగ్ంసో॑ వై [61] పురా
హోతా॑రోఽభూ॒వన్తస్మాద్విధృ॑తా అ॒ధ్వానోఽభూ॒వన్ ప॒న్థానః॑ సమరుక్ష॒న్నన్తర్వే॑ద్యన్యః
పాదో॑ భవతి బహిర్వేద్యన్యోఽథా॒న్వాహోఽధ్వ॑నాం విధృ॒త్యై పథా॑మసగ్ంరోహయా॒థో
భూ॒తం చై॒వ భవి॑ష్యచ్ఛా॒వ రున్ధే॑ఽథో పరిమితం చై॒వాపరి॑మితం చా॒వ రున్ధే॑ఽథో

గ్రామ్యగ్శ్చైవ పశూనారణ్యగ్శ్చైవ రున్ధేథో [62] దేవలోకం చైవ మనుష్యలోకం
 చాభి జయతి దేవా వై సామిధేనీరనూచ్య యజ్ఞం నాన్వపశ్యన్
 ప్రజాపతిస్తాష్టిమాఘారమాఘారయత్తో వై దేవా యజ్ఞమన్వపశ్యన్
 యత్తాష్టిమాఘారమాఘారయతి యజ్ఞస్యానుఖ్యాత్యా అథో
 సామిధేనీరేవాభ్యనక్త్యలూక్షో భవతి య ఏవం వేదాథో తర్పయత్యేవైనాస్తృప్యతి
 ప్రజయా పశుభి- [63] ర్య ఏవం వేద యదేకయాఽఘారయేదేకాం
 ప్రీణీయాద్యద్వాభ్యాం ద్వే ప్రీణీయాద్యత్తిస్సభిరతి తద్రేచయేన్మనసాఽఘారయతి
 మనసా హ్యనాప్తమాప్యతే తిర్యగ్చమా ఘారయత్యభం బట్కారం వాక్స
 మనశ్చాఽర్తీయేతామహం దేవేభ్యో హవ్యం వహామీతి వాగబ్రవీదహం దేవేభ్య ఇతి
 మనస్తా ప్రజాపతిం ప్రశ్నమైతాగ్ం సోబ్రవీత్ [64] ప్రజాపతిర్దూతీరేవ త్వం మనసోఽసి
 యద్ధి మనసా ధ్యాయతి తద్వాచా వదతీతి తత్థలు తుభ్యం న వాచా
 జహవన్నిత్యబ్రవీత్తస్మాన్మనసా ప్రజాపతయే జహ్వాతి మన ఇవ హి ప్రజాపతిః
 ప్రజాపతేరాప్త్యై పరిధీన్థం మార్షి పునాత్యేవైనాన్త్రిర్మధ్యమం త్రయో వై ప్రాణాః
 ప్రాణసేవాభి జయతి త్రిర్దక్షిణార్ధ్యం త్రయ [65] ఇమే లోకా ఇమాసేవ లోకానభి
 జయతి త్రిరుత్తరార్ధ్యం త్రయో వై దేవయానాః పన్థానస్తాసేవాభి జయతి త్రిరుప
 వాజయతి త్రయో వై దేవలోకా దేవలోకాసేవాభి జయతి ద్వాదశ సం పద్యస్తే ద్వాదశ
 మాసాః సంవత్సరః సంవత్సరమేవ ప్రీణాత్యథో సంవత్సరమేవాఽస్మా ఉప దధాతి
 సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యా ఆఘారమా ఘారయతి తిర ఇవ [66] వై సువర్గో లోకః
 సువర్గమేవాఽస్మై లోకం ప్ర రోచయత్యుజమా ఘారయత్యుజారివ హి ప్రాణాః
 సంతతమా ఘారయతి ప్రాణానామన్నాద్యస్య సంతత్యా అథో రక్షసామపహత్యై యం
 కామయేత ప్రమాయుకః స్వాదితి జిహ్వాం తస్యాఽఘారయేత్ప్రాణమేవాఽస్మాజ్జిహ్వాం
 నయతి తాజక్ప్ర మీయతే శిరో వా ఏతద్యజ్ఞస్య యదాఘార ఆత్మా ధ్రువా- [67]
 ఽఘారమాఘార్య ధ్రువాగ్ం సమనక్త్యాత్మన్నేవ యజ్ఞస్య శిరః ప్రతి

దధాత్యగ్నిర్దేవానాం దూత ఆసీద్దైవ్యోఽసురాణాం తౌ ప్రజాపతిం ప్రశ్నమైతాగ్ం స
 ప్రజాపతిర్బ్రహ్మణమబ్రవీదేతద్వి బ్రూహిత్యా శ్రావయేతీదం దేవాః శృణుతేతి వావ
 తదబ్రవీదగ్నిర్దేవో హోతేతి య ఏవ దేవానాం తమవృణీత తతో దేవా [68]
 అభవన్సరాఽసురా యస్యైవం విదుషః ప్రవరం ప్రవృణతే భవత్యాత్మనా పరాస్య
 భ్రాతృవ్యో భవతి యద్బ్రహ్మణశ్చాఽబ్రహ్మణశ్చ ప్రశ్నమేయాతాం బ్రాహ్మణాయాఽధి
 బ్రూయాద్యద్బ్రహ్మణాయాఽధ్యాహోఽతన్మనేఽధ్యాహా యద్బ్రహ్మణం పరాహోఽత్మానం
 పరాఽఽహ తస్మాద్బ్రహ్మణో న పరోఽచ్యః||[69]

వా ఆరణ్యగ్శావ రున్ధేఽథో పశుభిః సోఽబ్రవీద్దక్షిణార్థ్యం త్రయ ఇవ ధ్రువా దేవాశ్చత్వారిగ్ంశచ||2.5.11||

ఆయుష్ష ఆయుర్దా అగ్న ఆ ప్యాయస్వ సస్తేఽవ తే హేడ ఉదుత్తమం ప్ర ణో దేవ్యా నో
 దివోఽగ్నావిష్ణూ అగ్నావిష్ణూ ఇమం మే వరుణ తత్త్వా యామ్యుదు త్యం చిత్రమ్||
 అపాం నపాదా హ్యస్థాదుపస్థం జిహ్మానామూర్ధ్వో విద్యుతం వసానః తస్య జ్యేష్ఠం
 మహిమానం వహన్తీర్హిరణ్యవర్ణః పరి యన్తి యహ్విః|| స- [70] మన్యా యన్త్యుప
 యన్త్యన్యాః సమానమూర్వం నద్యః పృణన్తి తమూ శుచిగ్ం శుచయో
 దీదివాగ్ంసమపాం నపాతం పరి తస్థురాపః|| తమస్మీరా యువతయో యువానం
 మర్మజ్యమానాః పరి యన్త్యాపః|| స శుక్రేణ శిక్వనా రేవదగ్నిర్దేదాయాఽనిధ్యో
 ఘృతనిర్ణిగపు|| ఇన్త్రావరుణయోరహగ్ం సమ్రాజోరవ ఆ వృణే తా నో మృడాత
 ఈదృశే|| ఇన్త్రావరుణా యువమధ్వరాయ నో [71] విశే జనాయ మహి శర్మ
 యచ్ఛతమ్ దీర్ఘప్రయజ్యమతి యో వనుష్యతి వయం జయేమ పృతనాసు దూఢ్యః||
 ఆ నో మిత్రావరుణా ప్ర బాహవా త్వం నో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్దేవస్య హేడోఽవ యా
 సిసీష్ఠాః|| యజిష్ఠో వహితమః శోశుచానో విశ్వా ద్వేషాగ్ంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్|| స త్వం
 నో అగ్నేఽవమో భవోతీ నేదిష్ఠో అస్యా ఉషసో వ్యుష్టే|| అవ యక్ష్య నో వరుణగ్ం [72]
 రరాణో వీహి మృడీకగ్ం సుహవో న ఏధి|| ప్రప్రాయమగ్నిర్భరతస్య శృణ్వే వి

యథ్సార్వో న రోచతే బృహద్భాః| అభి యః పూరుం పృతనాసు తస్థో దీదాయ దైవ్యో
అతిథిః శివో నః|| ప్ర తే యక్షి ప్ర త ఇయర్మి మన్మ భువో యథా వన్ద్యో నో హపేషు|
ధన్వన్నివ ప్రపా అసి త్వమగ్న ఇయక్షవే పూరవే ప్రత్న రాజన్|| [73] వి పాజసా వి
జ్యోతిషా|| స త్వమగ్న ప్రతీకేన ప్రత్యోష యాతుధాన్యః| ఉరుక్షయేషు దీద్యత్|| తగ్ం
సుప్రతీకగ్ం సుదృశగ్ం స్వఞ్చమవిద్వాగ్ంసో విదుష్టరగ్ం సపేషు| స యక్షద్విశ్వా
వయునాని విద్వాన్ప్ర హవ్యమగ్నిరమృతేషు వోచత్|| అగ్ంహోముచే వివేష యన్మా వి న
ఇస్తేన్త్ర క్షత్రమిన్త్రియాణి శతక్రతోఽను తే దాయ||[74]

యహ్వీస్సమధ్వరాయ నో వరుణగ్ం రాజగ్ం శ్చతుశ్చత్వారిగ్ంశచ||2.5.12||

విశ్వ రూపస్త్వష్టేన్త్రం వృత్రం బ్రహ్మవాదినస్ త్వే నాఽసోమయాజ్యేష వై దేవరథో దేవా వై నర్వి నాఽయజ్ఞోఽగ్నే
మహాన్త్రీన్నివీతమాయుష్టే ద్వాదశ||12||

విశ్వరూపో నైనగ్ం శీతరూరావద్య వసు పూర్వేద్యుర్వాజా ఇత్యగ్నే మహాన్త్రీవీతమన్యా యన్త్రి చతుస్సప్తతిః||74||

విశ్వరూపోఽను తే దాయ||

|| హరిః ఓమ్||

|| శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు||

|| ఇతి ద్వితీయకాణ్డే పఞ్చమః ప్రశ్నః||